

המעבר מסיפור חוויה לסיפור עלילה

* קראו את הסיפור וסמנו עד היכן שני הסיפורים הם זהים. סמנו בצבע את המקום משם מתחילים שינויים בסיפורים.
* לאחר הקריאה מלאו את הטבלה.

סיפור ב'	סיפור א'
<p>בוקר אחד בחופשת הקיץ יצאה קבוצת ילדים עם כלבם עוז לעבר בריכות הדגים שמחוץ למושב. עוז היה כלב מאוד ידידותי וכל הילדים אהבו אותו. עוז היה מצטרף לחבורת הילדים לכל טיול שיצאו. הפעם היה חשוב לקחת את עוז מכיוון שהמטרה היתה לגרש את השקנאים הנוחתים על בריכות הדגים ופשוט מחסלים אותם. כשהתקרבו לבריכות הדגים החל עוז לרוץ ולנבוח מסביב ועשה הרבה רעש. חלק קטן מהשקנאים נבהלו ועפו להם. לאחר זמן מה נשמעה ירייה באויר, כל השקנאים נבהלו התרוממו מעל המים ועפו להם, כך נצלו הדגים באותו יום מטרף השקנאים. פתאום שאל רועי "והיכן עוז?" כולנו הסתכלנו מסביב עוז לא היה שם. התפצלנו לארבע קבוצות ופנינו לכיוונים שונים כדי למצוא את עוז כלבנו האהוב. אחת הקבוצות שיצאה לכיוון מעופם של השקנאים מצאה את עוז רץ ונובח אחרי השקנאים העפים מהמקום.</p> <p>קבוצת הילדים החלה לרוץ אחרי עוז כדי להחזירו אולם הוא המשיך לרוץ עד שנעלם. חזרנו למושב עצובים. "אל תדאגו" אמרו ההורים "עוז יחזור." "איך ידע את הדרך?" שאלנו. "כלבים חוזרים לבתיהם ברוב המקרים" הוסיף ואמר אבא של רז. "אולי הם באמת יודעים?" חשבתי בליבי. ביום השלישי הגענו למגרש המשחקים ומי קפץ לעברנו אתם חושבים? נחשתם נכון. היה זה עוז. שאלנו אותו מלא שאלות אבל הוא רק כשכש בזנבו.</p>	<p>בוקר אחד בחופשת הקיץ יצאה קבוצת ילדים עם כלבם עוז לעבר בריכות הדגים מחוץ למושב. עוז היה כלב מאוד ידידותי וכל הילדים אהבו אותו. עוז היה מצטרף לחבורת הילדים לכל טיול שיצאו. הפעם היה חשוב לקחת את עוז מכיוון שהמטרה היתה לגרש את השקנאים הנוחתים על בריכות הדגים ופשוט מחסלים אותם. כשהתקרבו לבריכות הדגים החל עוז לרוץ ולנבוח מסביב ועשה הרבה רעש. השקנאים נבהלו ועפו וכך נצלו הדגים באותו היום.</p>

סיכום ההבדלים

סיפור ב'	סיפור א'
<p>1. מה קרה כשהגיעו הילדים לבריכות הדגים? (א) _____ _____ _____</p>	<p>1. מה קרה כשהגיעו הילדים לבריכות הדגים? (א) _____ _____ _____</p>
<p>2. האם עוז חזר עם הילדים למושב? _____ _____ _____</p>	<p>2. האם עוז חזר עם הילדים למושב? _____ _____ _____</p>
<p>3. מתי חזרו הילדים למושב? _____ _____</p>	
<p>4. מתי חזר עוז למושב? _____ _____</p>	

סיכום ההבדלים בין הסיפורים

סיפור ב'

כן קרה משהו מיוחד שעצר את הטיול ושינה את המצב.

הדגישו במדגש כתום את הבעיה
ובמדגש ירוק את הפתרון

סיפור א'

לא קרה משהו מיוחד שעצר את הטיול.

*אומנם לעיתים ישנן חוויות לא נעימות אבל הבעיה נפתרת במהרה.

מה בין סיפור חוויה לסיפור עלילה?

משימה

לפניכם שני סיפורים, אחד הוא סיפור חוויה והשני סיפור עלילה. זהו את הסיפורים ונמקו את בחירתכם.

בחופשת חנוכה

בחופשת חנוכה לקחה אותי סבתא לפסטיגל. היתה הזו הפתעה. לא סיפרו לי שסבתא קנתה כרטיסים להופעה וחשבתי שהיא סתם באה לבקר. "הפעם", אמרה סבתא, "אשנה מדרכי ואקח אותך למופע, במקום לתת לך סתם דמי חנוכה". שמחתי מאוד ורצתי להתלבש.

נסענו לתל-אביב והגענו למקום גדול שנקרא היכל הספורט. היו שם הרבה מאוד ילדים בגילים שונים עם הורים, סבים וסבתות. האולם היה מואר באורות צבעוניים כולם התרגשו ומחאו כפיים. גם אני התרגשתי וחיכיתי שהמופע יתחיל. פתאום כיבו את האורות ורק על הבמה הגדולה היה אור חזק. והנה התחילה מוסיקה. הזמרים הופיעו על הבמה והתחילו לשיר ולרקוד. היו הרבה שירים והיינו צריכים לבחור את השיר שמצא הכי חן בעינינו. גם ילדים היו על הבמה ושרו עם הזמרים. האורות והתלבבושות של הזמרים והזמרות התחלפו כל הזמן.

כל המופע שרתי עם כל הזמרים והילדים שרו ומחאו כפיים. מאוד אהבתי את השירים והמוסיקה. היה לי כייף. אני לא בטוח שסבתא כל כך נהנתה כי היא נרדמה. לא הבנתי איך היא יכולה לישון ברעש כזה.

אני מקווה שגם בשנה הבאה סבתא תזכור לקחת אותי לפסטיגל. כדאי גם לכם לבקש את סבתא שלכם שתיקח אתכם בחנוכה הבא למופע כדי שיהיה גם לכם כייף. (סבת תלמיד)

סיפור זה הוא סיפור _____

נמקו _____

האם הפסטיגל הוא בשביל גדולים?

בחופשת חנוכה לקחה אותנו סבתא לפסטיגל. אותנו – הכוונה אלי ולאחי הגדול ממני בשנתיים. נסענו להיכל הספורט בתל-אביב וכשהגענו ראינו הרבה ילדים ומבוגרים. "חשוב לתת ידיים", אמרה סבתא, "כדי שלא נלך לאיבוד". "מה פתאום נלך לאיבוד", אמר אחי, "אנחנו כבר גדולים", ועזב את הידיים של סבתא.

נכנסנו לאולם שהיה מואר באורות צבעוניים. המון ילדים מחאו כפיים וצעקו. סבתא החזיקה את ידי בחוזקה והתקדמה בריצה אחרי אחי שהחליט ללכת לבד. מכל הכיוונים דחפו אותי, אבל ידעתי שסבתא לא תעזוב אותי. פתאום נעשה חושך באולם ואחר כך נדלקו האורות על הבמה. לרגע נעצרה סבתא והחלה צועקת: "אודי! אודי!" זה שם אחי הגדול. אודי נעלם בין כל הילדים וההורים. אני רציתי לבכות אבל פחדתי מסבתא. כל מיני אנשים ניסו לעזור לנו למצוא את אודי. רציתי כבר לשבת ולראות את המופע אבל אודי לא היה. "מה יהיה עם אודי?", חשבתי שאולי לא נמצא אותו. "אל תדאג, נמצא אותו!" אמרה סבתא. היא כנראה רצתה לעודד אותי וגם את עצמה, וחשבה על אותו הדבר שאני חשבתי. רצנו ממקום למקום. היה לי חם. רציתי לשנות והכי רציתי הביתה. לא זוכר כלום מהפסטיגל. שמעתי מחיאות כפיים. ראיתי את סבתא ואודי מתחבקים ובוכים, וכשקמתי בבוקר שאלה אמא: "איזה שיר הכי אהבת?"

(סבת תלמיד)

סיפור זה הוא סיפור _____

נמקו _____

כתיבת סיפור עלילה

מסיפור "אפרוח" לסיפור "בוגר"

סיפור מס' 1 רות ונאווה

רות ונאווה לומדות בכיתה ג' והן חברות טובות. בהפסקה לא הסכימו הילדים לשתף את נאווה במשחק. רות החליטה שגם היא לא תשחק. ילדי הכיתה שינו את דעתם והסכימו לשתף את נאווה במשחק.

מה חסר?

היעזרו במחווין.

* סיפור אפרוח

סיפור הכתוב בתבנית סיפורית בעלת רכיבים בסיסיים בלבד: זמן, מקום, דמויות, בעיה, פתרון.

סיפור מס' 2 רות ונאווה

רות ונאווה לומדות יחד בכיתה ג'. שתיהן תלמידות טובות, חרות, המצטיינות לא רק בלימודים, אלא גם בהתעמלות ובמשחקים.

- רות חברה טובה! – אומרים כולם.

- אך נאווה היא גאוותנית! – טוענים רבים מילדי הכיתה.

רות מצטערת על כך. היא יודעת, שחברתה נאווה ילדה טובה, אף שלעיתים היא יהירה. היא מדברת תמיד בשבחה.

פעם החליטו ילדי הכיתה להעניש את נאווה: לא לשתף אותה במשחקים. הם לא גילו זאת לרות. בהפסקה, כשתלמידי הכיתה נאספו בחצר בית-הספר כדי לשחק מחניים, אמרו הילדים:

"נאווה, את לא משתתפת במשחק".

פניה של נאווה אדמו, דמעות עמדו בעיניה, ואז מיהרה רות לעמוד ליד נאווה. תפסה בידה ואמרה:

"אם נאווה אינה משחקת גם אני לא אשחק!"

לא רצו ה תלמידים להפסיד את רות במשחק, נמלכו בדעתם ואמרו:

"בסדר, נשכח מכל העניין, גם נאווה משחקת!"

בשיעור העבירה נאווה לרות פתק, ובו כתבה: "רותי, את באמת חברה טובה!"

”כתיבת בוגר”

סיפור 2 ההתפייסות

ביום שני בין השעות שתיים לארבע שיחקו שלושה ילדים שובבים בכדור בחצר הבית המשותף. השכנה שושנה, שחזרה מהעבודה ורצתה לנוח, התעוררה מצעקות הילדים המשחקים. היא העירה להם פעמים מספר אבל הם לא התייחסו לבקשתה. היא מאוד כעסה והתלוננה על הילדים אצל הוריהם. ההורים הכעוסים התרגזו על הילדים והענישו אותם. הילדים הפגועים התרגזו על השכנה שבגללה קיבלו עונש חמור. בכל פעם שהשכנה עברה הם צחקו ולעגו לה. יום אחד הזמינה השכנה הפגועה את הילדים לביתה. בהתחלה הם התביישו להיכנס, אבל לבסוף נכנסו כשהם נבוכים. השכנה כיבדה אותם בשתייה ובמתקים טעימים. היה שקט ופתאום אמר רוני: ”שושנה, רצינו שתדעי שאנחנו מצטערים על מה שעשינו”.

שושנה לא ענתה, רק חייכה ואמרה: ”תאכלו, תאכלו ילדים יקרים”.

השכנה סלחה להם, והם למדו לא להפריע בין שתיים לארבע, שעות המנוחה המקובלות. אפשר לומר שהיתה כאן התפייסות.

כתיבת ”אפרוח”

סיפור 1 ההתפייסות

ביום שני, בין השעות שתיים לארבע שיחקו 3 ילדים בכדור בחצר הבניין. השכנה שושנה התעוררה מצעקות של הילדים המשחקים. היא בקשה מהם להפסיק להפריע אבל הם המשיכו לשחק. היא התלוננה עליהם אצל הוריהם והם קיבלו עונש. אחר כך הם לא שיחקו יותר בין שתיים לארבע.

מחונן

- תוכן קשור לנושא
- ✓ זמן, דמויות מקום
- ✓ בעיה
- מילות תואר
- דיאלוג
- ✓ פעלים
- ✓ שמות
- ✓ עלילה
- רגשות
- התפתחות הבעיה
- ✓ פתרון
- ✓ סיום

המעבר מסיפור "אפרוח" לסיפור "בוגר"

תבנית הסיפור עלולה מאוד לקבע את התלמידים ולתת להם תחושה שאם ישנה בעיה ופתרון יש סיפור וזה מספיק, ולא היא!
אני מציעה לא "לשבת" זמן רב על תבנית הסיפור אלא מיד להתחיל **בפיתוח העלילה**. לא לאפשר לכתוב יותר מעמוד (גם לא לטובים).

מחווך לכתבת סיפור עלילה

שם: _____

כיתה: _____

תאריך: _____

_____	1. זמן
_____	2. מקום
_____	3. דמויות
_____	4. בעיה
_____	5. שימוש בפעלים ושמות
_____	6. שימוש בתארים
_____	7. הוספת דמויות
_____	8. איפיון דמויות
_____	9. רגשות
_____	10. דיאלוג בין דמויות
_____	11. פתרון
_____	12. מילים בשפה כתובה (איך סלנג)
_____	13. חזרה על מילים (אוצר מילים)
_____	14. סתיבת תקין
_____	15. סימני פיסוק (נקודה, פסיק, נקודותיים, מרכאות, סימן שאלה)
_____	16. כתב קריא
_____	17. מבנה משפט תקין
_____	18. קישוריות
_____	19. התאמת מיץ ומספר לנושא
_____	20. התוכן תואם לנושא

גדי והעץ – כתיבת "אפרוח"

אתמול בשעה 3 בצהריים הלכו גדי וטלי לחצר. גדי טיפס על העץ והחליק. טלי קראה לאבא ואבא עזר לגדי לרדת. והם חזרו הביתה.

(כתב תלמיד)

מחווך "אפרוח"

✓	1. זמן
✓	2. מקום
✓	3. דמויות
✓	4. בעיה
✓	5. פתרון
✓	6. סיום

משימה

בידקו את הסיפור עפ"י מחווך "אפרוח", מצאו אילו רכיבים חסרים, השלימו וכתבו כתיבת בוגר (העבודה בזוגות).

תאריך: 24.1.08.

כיתה: ב' 2

גדי והעץ – כתיבת "בוגר"

- 1 אתמול בשעה 3 בצהריים הלכו גדי האמיץ וטלי הפחדנית לחצר הגדולה. אמר גדי:
- 2 "הסתכלי טלי איזה עץ נוח לטיפוס אני מטפס עליו תוך שנייה!" טיפס גדי על העץ.
- 3 גדי הזמין את אחותו טלי לטפס. טלי לא רצתה להגיד שהיא מפחדת יותר מדי לכן
- 4 אמרה: "לא תודה". היא הייתה גם נבונה. פתאום גדי החליק. טלי החליטה להיות
- 5 אמיצה ולהזעיק עזרה. טלי קראה לאבא אייל הרזה. אבא אייל הביא סולם גבוה.
- 6 עזר אבא אייל לגדי לרדת. גדי למד לא לטפס על עצים ללא השגחת מבוגר, ולא
- 7 לטפס על עצים שנראים נוחים לטיפוס כי המראה לא מועיל ועוזר לך.

(כתב תלמיד)

משימה

קראו את הסיפור ובידקו אותו עפ"י מחוון "בוגר".

מחוון "בוגר"

משימה

לפניכם סיפור דומה מאוד לסיפור הקודם אך גם שונה ממנו. עליכם למצוא מה שונה בסיפור שלפנינו. הדגישו במדגש את כל אותם משפטים שנוספו, מיינו את המשפטים בטבלה שלפניכם.

מילות רגש	ביטויי דו שיח	שמות תואר	ביטויי זמן

✓	1. זמן
✓	2. מקום
✓	3. דמויות
✓	4. בעיה
✓	5. הוספת דמויות
✓	6. דו שיח
✓	7. רגשות
✓	8. שמות תואר
✓	9. תארים
✓	10. פתרון
✓	11. משפט תקין
✓	12. סימני פיסוק
✓	13. הצג הדף
✓	14. אין חזרה
✓	15. אין שגיאות
✓	16. משלב כתוב

הלקח שלמד דן

- 1 ביום שבת בצהריים שכולם ישנו, דן החזיק ודנה הקטנה יצאו מן הבית לטייל ביער
2 הגדול. דן ודנה הלכו לשבת ליד עץ גבוה ונחו. דן רצה לעלות על העץ. דנה נבהלה
3 ואמרה: "דן אל תעלה על העץ, זה מסוכן". אבל דן לא הקשיב לדנה, ועלה על העץ
4 הגבוה. ופתאום ענף נשבר ודן החליק ונשאר תלוי בעזרת ידיו על העץ. דן פחד מאוד.
5 דנה אמרה לדן "אני הולכת לקרוא לאבא שתכף יגיע לעזור". דנה הקטנה רצה
6 במהירות הביתה לקרוא לאבא שיביא סולם. אבא הגיע והביא איתו את הסולם
7 הארוך. אבא השעין את הסולם על העץ ודן ירד למטה. אבא חבק את דן ודן למד
8 שאפשר לטפס על עצים רק ליד אבא.

מיקום הטעות בטקסט

מחווך "בוגר"

✓	1. זמן
✓	2. מקום
✓	3. דמויות
✓	4. בעיה
✓	5. הוספת דמויות
✓	6. דו שיח
✓	7. רגשות
✓	8. שמות תואר
✓	9. תארים
✓	10. פתרון
✓	11. משפט תקין
✓	12. סימני פיסוק
✓	13. הצג הדף
✓	14. אין חזרה
✓	15. אין שגיאות
✓	16. משלב כתוב

משימה

- א. קראו את הסיפור "הלקח שלמד דן"
ב. בידקו אותו בעזרת המחווך וסמנו רכיבים קיימים ב- ✓ ורכיבים חסרים ב- •
ג. כיתבו מחדש את הסיפור כשהוא משופר.
ד. תנו שם נוסף לסיפור.

מאיה, דן והעץ

- 1 ביום ראשון אחרי שדן ומאיה חזרו מבית הספר, דן הציע למאיה ללכת לטיול ביער
- 2 הגדול. מאיה אמרה: "טוב נלך ליער הגדול".
- 3 הם הלכו לטיול ביער הגדול.
- 4 דן אמר למאיה: "אני הולך לטפס על העץ הגדול".
- 5 מאיר אמרה: "טוב, אני אראה איך אתה מטפס על העץ הגדול".
- 6 דן טיפס על העץ הגדול ולפתע דן החליק מהענף העבה.
- 7 מאיה היתה לחוצה מאוד וגם דן היה לחוץ מאוד.
- 8 מאיה הזעיקה עזרה, היא קראה לדוד משה שהיה הכי קרוב ודוד משה לקח את
- 9 הסולם וחילץ את דן מהעץ שממנו החליק.

(כתבה תלמידה)

משוב כיתתי (המחוננים מצויים אצל התלמידים)

אני מציע/ה ש...
1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____

משימה

- א. קראו את הסיפור "מאיה, דן והעץ".
- ב. בידקו אותו בעזרת המחון וסמנו רכיבים קיימים ב-√ ורכיבים חסרים ב-•
- ג. כיתבו מחדש את הסיפור כשהוא מתוקן.
- ד. תנו שם נוסף לסיפור.

חברות טובות

- 1 רוני ומיה חברות טובות. יום אחד הזמינה רוני את מיה לשחק אצלה בבובות בבית
- 2 שלה. מיה אמרה שהיא רוצה לשחק עם הבובה החדשה של רוני. רוני אמרה שהיא
- 3 תשחק עם הבובה החדשה ואז הם התחילו לריב, ובסוף מיה הלכה הביתה. יום
- 4 אחרי זה באה רוני והסתכלה על מיה וחשבה: אני רוצה להיות כל כך חברה של מיה.
- 5 יש לי רעיון בהפסקה אכתוב לה מכתב ובו יהיה כתוב: שאני מצטערת ומזמינה
- 6 אותה לביתי והפעם אתן לה לשחק עם הבובה החדשה וכך זה היה. אחרי ההפסקה
- 7 ראתה מיה את המכתב והיתה חברה של רוני.

(כתבה תלמידה)

האם הסיפור הוא סיפור "אפרוח" או סיפור "בוגר"?

ניתן להיעזר במחווך ולמרקר כל תבחין.

אם מצאתם כי הסיפור הוא סיפור "אפרוח" הפכו אותו לסיפור "בוגר".

תאריך _____ שם _____

סיפור עלילה

		זמן	1
		מקום	2
		דמויות	3
		בעיה	4
	התפתחות רצף עלילה	שימוש בפעלים	5
		שימוש בשמות תארים	6
		הוספת דמויות	7
		רגשות	8
		דיאלוג בין הדמויות	9
		פתרון	10
		אין מילות סלנג	11
		אין חזרה על מילים	12
		אין שגיאות כתיב	13
		כתב קריא (רווח בין מילים, משפטים מתחילים מהשוליים עד סוף שורה	14
		סימני פיסוק	15
		מבנה משפט תקין	16

הסיפור הוא סיפור _____ כי _____